

Ilm on Briti monarhia poolt

toob ainult halba. Brittide tähelepanek.

Mereäärsetes riikides on ilm alataas vastik, poliitika aga kõikjal röpasevõitu. Kes välisilma jälgib, on imestusega täheldanud, et parlamentlikud debatted Eestis ja kauaaegse poliitilise lastetooga Inglismaal erinevad tublisti.

Sama erinev on suhtumine ka kliimasse. Isegi kui möllab maru, on lausa kohustuslik alustada vestlust nii: "Kardan, et ilm hakkab paranema!"

Sõja ajend – heeringas

Üldiselt on saarlased osanud ilmataadiga hästi läbi saada. Aastatuhandeid on meri ja ilmastik hoolsalt kaitsnud "uputamatu emalaeva", nagu saarestikku kutsus Winston Churchill.

Juba kaugel 55. aasta sügisel eKr ootas Julius Caesar Inglise kanali ületamiseks sobivat ilma nii kaua, et enne jõudis talv pärale.

Hispaanlaste Suurt Armaadat, mis valmistus 1588. a saari vallutama, rappid tormid halastamatult: viiskümmend laeva hukkus ilma pärast ja vaid üks lahingus! Võitjad kirjutasid medalile: "Flavit Deus et dissipati sunt" (Jumal puhus ja nad hajusid).

63 aastat hiljem püüdsid hollandlased omakorda pühkida Inglise laevastiku ookeanidelt. Konflikti oleks võinud analoogselt Eesti-Läti räimesõjaga nimetada heeringasõjaks. Ainult et vahendid ja võitlusviis oli hoopis teised. Hollandlased nimelt ei tahtnud

kuuldagi, et peaksid loovutama inglastele kümnendiku osa merel püütud heeringatest. Otsustati konflikt lahendada merel ja jõu abil. Admiral Maarten Trompi äkkrünnak luhtus tuulevaikuse tõttu, edasi aga hävitas torm suure osa mandrimeeste laevadest.

Trafalgari merelahingu ajal 21. oktoobril 1805 räsib nädal aega väldanud maru Prantsuse eskaadrit tunduvalt rohkem kui admiral Nelsoni oma. Suureks kaotuseks oli muidugi rahvuskangelase surm. Ajaleht Times kirjutas: "Ei tea, kas peame rohkem võidu üle rõõmustama või leinama."

Kaks aastat varem püüdis Napoleon teha dessanti Briti saartele. Tema sõnade järgi vajas ta vaid kolme udust päeva, et jõuda saarele, edasi oleks kümnekonna päeva pärast olnud "Londoni, parlamendi ja Inglise panga pere-mees". Seekord olid idatuuled saarlaste poolle ega lasknud udul tekkida.

Inglased on muidu aastasadu uskunud, et idast pole midagi head loota. Sealtkandi tuuled töid kaela haigusi ja muid hädasid. Midagi oli vahel ka kasulikku. Rojalistid arvasid näiteks, et 1658 viis Cromwelli teise ilma saatan, kes tuli idatormiga.

Möödunud sajandi suurte sõdade ajal aitas ilmataat britte õige mitmel korral. Oktoobris 1917 üritasid sakslased 13 tsepeliiniga pommitada Londonit. Ootamatult kattis tihe

udu saareriigi ja ilm külmenes järsult. Lennuaparaadid kaotasid täielikult orientatsiooni ning mootorid seiskusid. See oli katastroof.

Teise maailmasõja alguskuudel aitas udu evakueerida liitlaste väed Prantsusmaalt – Saksa lennukid ei saanud taganevaid vastaseid pommitada. Hiljem soodustas torm liitlaste dessandi maandumist Normandias. Täpne ilmaennustus määras teatavasti invasiooni ajaks 1944. aasta 6. juuni. Enne ja pärast seda päeva möllas selline torm, mis oleks igasuguse laevade ja lennukite tegutsemise võimatuks teinud. Saksa sünoptikutele tuli too tormipaus igati ootamatult.

Ühel korral soosis udu ka Saksa vägesid, nimelt Ardennide operatsiooni ajal detsembris 1944. Nii armee koondumine kui ka rünnak tabas inglasi-ameeriklasi ootamatult. Üle nädala kestis liitlaste seas täielik kaos. Alles jõululapäeval, kui ilm selgines ja lennuvägi sai tegutsema hakata, pandi asjad paika.

"Hail to the Queen!"

Inglise kuninganna visiidiks on valitud aeg, kus ka ilm ei peaks erilisega kõrget külalist üllatama. Soovime siis meiegi: "Hail to the Queen!", nagu monarhidele seal maal tavatsetakse hüüda.

AIN KALLIS